

Angulimala - một góc nhìn

ISSN: 2734-9195 14:30 14/11/2025

Qua câu chuyện của Angulimāla, tôi cảm nhận được sức mạnh vô biên của lòng từ bi và khả năng thay đổi của con người. Câu chuyện ấy không chỉ là một trang sử trong kinh Phật, mà còn là tấm gương soi rọi vào cuộc đời

Tác giả: **Thích Giác Minh**

1. Dẫn nhập

Trong dòng chảy của kinh điển Phật giáo, có nhiều câu chuyện mang sức mạnh thức tỉnh con người, nhưng hiếm có câu chuyện nào để lại ấn tượng sâu sắc như chuyện về Angulimāla – một tướng cướp khét tiếng đã quay đầu tìm lại ánh sáng trong tâm hồn.

Câu chuyện ấy không chỉ nói về tội lỗi và sự sám hối, mà còn chứa đựng thông điệp nhân văn sâu sắc: ai cũng có thể thay đổi nếu thật lòng hướng thiện. Từ câu chuyện ấy, tôi muốn chia sẻ góc nhìn riêng về hành trình của Angulimāla – một hành trình từ tội lỗi đến giác ngộ, từ bóng tối đến ánh sáng.

2. Sơ lược về nhân vật

Angulimāla, tên thật là Ahimsaka – nghĩa là “*người không gây hại*” – sinh ra trong một gia đình thuộc giai cấp Bà-la-môn quyền quý. Cha của ngài là quan cố vấn cho vua Pasenadi của nước Kosala. Từ nhỏ, Ahimsaka đã nổi tiếng thông minh, học giỏi và có phẩm hạnh tốt nên được thầy giáo hết mực thương yêu.

Thế nhưng, chính sự ưu ái ấy lại khiến Ahimsaka trở thành đối tượng bị các bạn đồng học ganh tỵ và oán ghét. Họ nhiều lần đặt điều, vu khống ngài có mối quan hệ không trong sáng với vợ của thầy. Ban đầu, người thầy vẫn giữ niềm tin nơi học trò, nhưng rồi những lời vu khống liên tiếp như giọt nước nhỏ dần lên tảng đá, khiến ông không còn sáng suốt. Trong cơn giận dữ và nghi ngờ, thầy đã đuổi Ahimsaka ra khỏi trường – chấm dứt mối tình thầy trò từng gắn bó.

Mang trong lòng nỗi tủi nhục và đau đớn, Ahimsaka trở về nhà, nhưng bị kịch chưa dừng lại. Cha của ngài, tin theo lời đồn đại, cũng ruồng bỏ con trai vì cho rằng Ahimsaka đã làm điều ô nhục, trái với đạo lý. Một lần nữa, Ahimsaka ra đi, mang theo trong lòng nỗi uất hận và cô độc sâu sắc.

Sau nhiều ngày lang thang khắp nơi, thân thể Ahimsaka tiêu tụy vì đói khát, áo quần rách rưới, gương mặt hốc hác. Một ngày kia, khi dừng chân nơi bờ rừng, kiệt sức và mệt mỏi; tình cờ, một nhóm thương buôn đi ngang qua, nhìn thấy đáng vẻ ấy, họ tưởng Ahimsaka thuộc giai cấp thấp, bèn khinh miệt ném cho ngài một miếng bánh thừa.

Với xuất thân là con nhà Bà-la-môn quyền quý, Ahimsaka cảm thấy bị xúc phạm nặng nề. Lòng tự ái trỗi dậy, hòa cùng bản năng bị dồn nén bấy lâu, khiến ngài không còn kiểm soát được chính mình. Trong cơn giận dữ, ngài đã lần lượt hạ gục những người trong nhóm thương buôn kia.

Sau hành động kinh hoàng đó, Ahimsaka trong lòng trào dâng cảm giác vừa sợ hãi, vừa khoái trá. Một ý nghĩ đen tối thoáng qua: *“Có lẽ, ta có thể sống bằng cách này”*. Kể từ đó, Ahimsaka bắt đầu con đường tội lỗi. Mỗi khi giết một người, ngài chặt lấy một ngón tay làm kỷ vật, rồi khâu lại thành chuỗi đeo quanh cổ. Dần dần, người ta gọi ngài bằng cái tên Angulimāla, nghĩa là *“người có vòng đeo cổ bằng ngón tay”*.

Chẳng bao lâu, tin về tên cướp Aṅgulimāla truyền đến vua Pasenadi. Nhà vua lập tức dẫn quân đi, quyết dẹp yên mối nguy cho dân. Nghe hung tin, người mẹ vì tình mẫu tử thiêng liêng đã lặn lội vào rừng tìm con. Thấy mẹ, Aṅgulimāla xúc động ôm chầm lấy, nước mắt trào dâng. Mẹ khuyên ông trở lại đời sống lương thiện, nhưng ông phẫn uất vì bị xã hội ruồng bỏ, từ bậc Bà-la-môn học thức trở thành kẻ tội đồ. Trong cơn giận, ông thề sẽ chống lại cả thế gian.

Lúc ấy, Thế Tôn biết thời điểm độ hóa đã đến, liền xuất hiện. Muốn chứng tỏ với mẹ, Aṅgulimāla dốc sức rượt theo Ngài, song đức Phật vẫn ung dung bước đi, còn Aṅgulimāla dù gắng sức vẫn chẳng sao đuổi kịp. Một hôm, Aṅgulimāla hô lớn: *“Sa-môn! Dừng lại!”*

Đức Phật đáp: *“Ta đã dừng rồi, Aṅgulimāla. Còn ông hãy dừng.”*

... và khi Aṅgulimāla hỏi: *“Ông nói ông đã dừng, trong khi ông còn đi; còn tôi thì dừng nhưng ông nói là tôi chưa dừng — ý nghĩa thế nào?”*

Đức Phật đáp: *“Ta đã dừng rồi – ta đã bỏ được bạo lực với mọi chúng sinh; còn ông thì chưa kiềm chế được đối với chúng sinh. Vì thế ta đã dừng, còn ông thì chưa.”*

Câu nói ấy như một tia chớp soi sáng tâm trí, Aṅgulimāla hiểu rằng “dừng lại” không phải là dừng chân, mà là dừng ác nghiệp, dừng hận thù. Từ đó, buông vũ khí, quỳ xuống xin được quy y, Aṅgulimāla trở thành Tỳ-kheo, tu hành khổ hạnh và cuối cùng chứng đắc quả A-la-hán – đạt đến sự giác ngộ viên mãn.

*“Trước ta là tướng cướp
Lùng danh vòng ngón tay
Nay ta theo Thiện Thệ
Làm con của Pháp vương”.*

3. Aṅgulimāla - một góc nhìn

Từ câu chuyện ấy, tôi rút ra bốn góc nhìn – bốn bài học quý giá mà mỗi chúng ta đều có thể học được.

Thứ nhất, sự thật khi chưa được kiểm chứng có thể gây nên bi kịch.

Chỉ vì tin vào lời vu khống, người thầy của Ahimsaka đã vô tình đẩy một học trò lương thiện vào tội lỗi. Đây là một lời cảnh tỉnh: chúng ta không nên vội tin vào điều chưa được xác minh, không nên phán xét người khác bằng tai nghe mắt thấy hời hợt. Trong cuộc sống hôm nay, những *“tin đồn”*, *“đánh giá vội vàng”* cũng có thể làm tổn thương, thậm chí hủy hoại một con người.

Thứ hai, sự đố kỵ và ganh ghét là ngọn lửa hủy diệt nhân cách.

Sự ghen tị của bạn học đã dẫn đến bi kịch cho Ahimsaka, và qua đó, câu chuyện cho thấy: khi con người bị lòng đố kỵ che mờ, họ có thể gây ra những điều ác mà không nhận ra. Đố kỵ không làm ta tốt hơn, mà chỉ khiến ta đánh mất sự bình an. Biết trân trọng người khác, biết vui khi thấy họ thành công, chính là bước đầu của lòng bao dung và hạnh phúc thật sự.

Thứ ba, lòng từ bi có sức mạnh chuyển hóa con người.

Nếu như sự ganh ghét là nguyên nhân của tội lỗi, thì lòng từ bi lại là ánh sáng cứu rỗi. Đức Phật không dùng hình phạt hay phép màu để trừng trị Àngulimāla, mà dùng tình thương và trí tuệ để cảm hóa ông. Câu nói: *“Ta đã dừng lại từ lâu rồi, chỉ có ông chưa dừng”* là bài học vĩnh cửu: chỉ khi dừng lại trong tâm, dừng những suy nghĩ xấu và sân hận, ta mới thật sự tìm thấy bình an.

Thứ tư, nỗ lực tự thân là con đường vượt qua nghịch cảnh.

Dù được đức Phật hóa độ, Àngulimāla vẫn phải đối diện với hậu quả của việc mình gây ra. Ngài bị dân chúng khinh ghét, bị ném đá, bị tổn thương, nhưng vẫn chấp nhận tất cả với lòng bình thản. Ngài hiểu rằng, đó là nghiệp quả cần trả, chỉ có sự tu hành, lòng kiên định cùng ý chí tự cải hóa mới giúp mình giải thoát thật sự. Đây là bài học lớn cho mỗi người, không ai có thể cứu ta nếu ta không tự cứu mình; chỉ bằng nỗ lực tự thân, con người mới có thể bước ra khỏi bóng tối.

4. Kết luận

Qua câu chuyện của Àngulimāla, tôi cảm nhận được sức mạnh vô biên của lòng từ bi và khả năng thay đổi của con người. Câu chuyện ấy không chỉ là một trang sử trong kinh Phật, mà còn là tấm gương soi rọi vào cuộc đời. Trong mỗi chúng ta, có lúc cũng từng sai lầm, từng lạc hướng, nhưng chỉ cần dừng lại đúng lúc, biết nhìn lại bản thân và nuôi dưỡng thiện tâm, ta vẫn có thể làm lại từ đầu.

Đối với tôi, Àngulimāla không còn là một kẻ sát nhân đáng sợ, mà là biểu tượng cho sự thức tỉnh của lương tâm – minh chứng rằng, trong tâm hồn con người luôn tồn tại hạt giống của điều thiện. Khi lòng từ bi được khơi dậy, khi ý chí vươn lên được thắp sáng, thì dù ở nơi tăm tối nhất, con người vẫn có thể tìm thấy ánh sáng của bình an và giác ngộ.

Tác giả: **Thích Giác Minh**

Tài liệu tham khảo:

1. Hòa thượng Thích Minh Châu (dịch), Kinh Aṅgulimāla, số 86, Trung Bộ II, NXB Hồng Đức, 2020.
2. Trưởng lão Thiền sư Pháp Minh (dịch), Chú giải kinh Pháp Cú, quyển 3, NXB Tổng hợp Tp. Hồ Chí Minh, 2013.